

Na osnovu člana 16. stav 4. Zakona o Vladi Zeničko-dobojskog kantona-Prečišćeni tekst ("Službene novine Zeničko-dobojskog kantona", broj 7/10), na prijedlog Ministarstva za pravosuđe i upravu, Vlada Zeničko-dobojskog kantona, na 6. sjednici, održanoj dana 16.04.2015. godine, d o n o s i

ZAKLJUČAK

I.

Usvaja se Izvještaj o radu Kantonalnog zavoda za pravnu pomoć za period od 01.01.2014. do 31.12.2014. godine.

II.

Izvještaj iz tačke I. ovog zaključka upućuje se u dalju skupštinsku proceduru.

III.

Zaključak stupa na snagu danom donošenja.

Broj: 02-_____ /15.
Datum, 16.04.2015. godine
Zenica

P R E M I J E R

Miralem Galijašević

DOSTAVLJENO:

1x Ministarstvo za pravosuđe i upravu,
1x Kantonalni Zavod za pravnu pomoć, (putem ministarstva),
1x Stručna služba Skupštine,
1x a/a.

O B R A Z L O Ž E N J E

Pravni osnov za donošenje zaključka sadržan je u članu 16. stav 4. Zakona o Vladi Zeničko-dobojskog kantona - Prečišćeni tekst ("Službene novine Zeničko-dobojskog kantona", broj: 7/10) i članu 52. Poslovnika o radu Vlade Zeničko-dobojskog kantona ("Službene novine Zeničko-dobojskog kantona", broj 5/11.)

Razlozi za donošenje sadržani su u članu 92. stav 1. tačka 2) i 93. stav 1. i 2. tačka 2) Zakona o organizaciji organa uprave u Federaciji Bosne i Hercegovine („Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine broj: 35/05) kojim je propisana odgovornost kantonalne upravne organizacije prema vladi kantona, odnosno pravo i dužnost izvršnog organa vlasti da razmatra rad upravne organizacije u ovom slučaju Kantonalnog zavoda za pravnu pomoć u Zenici. Članom 95. ovog zakona, propisana je obaveza organa uprave i upravnih organizacija da najmanje jednom godišnje dostavljaju vladi izvještaj o radu.

Razmatranje predmetnog Izvještaja planirano je i Programom rada Vlade Zeničko-dobojskog kantona za 2015. godinu.

Finansijska sredstva za provođenje ovog zaključka nisu potrebna.

Po ovlaštenju Ministra

Meliha Omerspahić

Bosnia i Hercegovina
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
ZENIČKO - DOBOJSKI KANTON
KANTONALNI ZAVOD ZA PRAVNU
POMOĆ

Bosnia and Herzegovina
FEDERATION OF BOSNIA AND HERZEGOVINA
ZENICA - DOBOJ CANTON
CANTONAL INSTITUTE FOR LEGAL
AID

I Z V J E Š T A J

o radu Kantonalnog zavoda za pravnu pomoć u Zenici
za period od 01.01.2014. do 31.12.2014. godine

Zenica, januar 2015. godine

I - UVOD

Na osnovu člana 29. stav 2. Zakona o pružanju besplatne pravne pomoći ("Službene novine Zeničko-dobojskog kantona", broj 1/14), Kantonalni zavod za pravnu pomoć Zeničko-dobojskog kantona (u daljem tekstu Zavod), podnosi izvještaj o radu za 2014. godinu Vladi i Skupštini Zeničko-dobojskog kantona.

Zavod je osnovan krajem 2005. godine. Pravni osnov njegovog osnivanja bio je Zakon o Kantonalnom zavodu za pravnu pomoć ("Službene novine Zeničko-dobojskog kantona", broj 5/05). Cilj njegovog osnivanja bio je pružanje besplatne pravne pomoći licima lošeg imovnog stanja. Isti cilj zakonodavca je ostao i nakon stupanja na snagu Zakona o kantonalnim ministarstvima i drugim tijelima kantonalne uprave ("Službene novine Zeničko-dobojskog kantona", broj 13/08-prečišćeni tekst i 3/10), a kojim Zakonom se Zavod u organizaciji kantonalne uprave definiše kao samostalna upravna organizacija. Njegovim osnivanjem je omogućena primjena najvišeg nivoa međunarodno priznatih prava i sloboda zagarantovanih Evropskom konvencijom o ljudskim pravima i osnovnim slobodama, (naročito člana 6. Konvencije), a čije odredbe je Bosna i Hercegovina, kao članica Vijeća Evrope od aprila 2002. godine, dužna primjenjivati, a za koje aktivnosti je prema članu II A. 2., stav 1. Ustava Federacije Bosne i Hercegovine (Amandman 5) odgovorna i Federacija Bosne i Hercegovine i kantoni.

Nadležnost Zavoda propisana je članom 27. Zakona o pružanju besplatne pravne pomoći.

Organizacija i način funkcionisanja Zavoda regulisani su Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji Zavoda, a čiji pravni osnov za donošenje je bio Zakon o organizaciji organa uprave u Federaciji Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine" broj: 35/05). Navedenim Pravilnikom je predviđeno 11 uposlenika, a popunjenost u navedenom izvještajnom period bila je 7 uposlenika, od čega 5 državnih službenika (tri punomoćnika/branitelja od kojih je jedan direktor i dva stručna saradnika) i dva namještenika, kroz tri organizacione jedinice i to:

1. Sektor za parnični postupak
2. Sektor za krivični postupak
3. Sektor za krivični postupak za maloljetnike.

Zavod pruža besplatnu pravnu pomoć prema uslovima i kriterijima propisanim Zakonom o pružanju besplatne pravne pomoći („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“, broj: 1/14) kao i Pravilnikom o obavljanju uredovnih dana („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“, broj: 2/14).

Ostvarivanje prava na besplatnu pravnu pomoć moguće je po dva osnova i to po osnovu statusa i po osnovu lošeg imovnog stanja.

Po osnovu statusa to pravo ostvaruju: korisnici stalne novčane pomoći ostavarene prema propisu o socijalnoj zaštiti, djeca, lica kojima je oduzeta poslovna sposobnost i duševno oboljela lica smještena u zdravstvenu ustanovu, penzioneri koji primaju najnižu penziju, žrtve nasilja u porodici i nasilja u zajednici, žrtve silovanja tokom rata u BiH, nezaposleni demobilisani borci, članovi porodica šehida, poginulih boraca, ratni vojni invalidi i dobitnici ratnih priznanja i odlikovanja, lica pod međunarodnom zaštitom i civilne žrtve rata.

Korisnici usluga Zavoda su i lica za koja sud, na njihov zahtjev, u krivičnom postupku ocjeni da prema svom imovnom stanju ne mogu snositi troškove odbrane.

Da bi dokazale svojstva pripadnika navedenih kategorija, stranke su dužne dostaviti potrebnu dokumentaciju:

- uvjerenja o statusu, odnosno svojstvu, izdata od strane nadležnog organa,
- rješenja i uvjerenja izdata od strane državnih organa i drugih ustanova,
- čekove od primljene penzije i
- odluke suda i organa uprave.

Besplatna pravna pomoć koju građanima Kantona pružaju uposlenici Zavoda, ogleda se u davanju pravnih savjeta, sastavljanju različitih pravnih podnesaka (tužbe, žalbe, molbe, zahtjevi, predstavke, prigovori, prijedlozi, krivične prijave, vanredni pravni lijekovi, apelacije i drugo), zastupanje stranaka u svim parničnim, vanparničnim, izvršnim, upravnim i ostalim postupcima pred sudovima i drugim organima Zeničko-dobojskog kantona, odbrana i zastupanje u krivičnom i prekršajnom postupku punoljetnih i maloljetnih lica, te pružanje i drugih oblika pravne pomoći fizičkim licima kako bi se zaštitila njihova prava i interesi.

Važno je istaknuti da i centri za socijalni rad sa područja našeg Kantona koriste usluge Zavoda u postupcima određivanja privremenog zastupnika i staratelja za posebne slučajeve kako bi se ostvarile procesne pretpostavke za vođenje sudskog postupka u situacijama propisanim Zakonom o parničnom postupku ("Službene novine FBiH", broj 53/03, 73/05 i 19/06), Porodičnom zakonu FBiH („Službene novine FBiH“, broj 35/05 i 41/05) i Zakonom o vanparničnom postupku ("Službene novine FBiH“, broj 2/98, 39/04 i 73/05).

Rezultat rada i djelovanja Zavoda vidi se u boljoj pravnoj zaštiti siromašnih kategorija društva kao korisnika besplatne pravne pomoći, kao i na podizanju svijesti ljudi i institucija o važnosti ravnopravnog i nesmetanog pristupa pravdi i ostvarivanju prava na pravično suđenje.

Obzirom da uposlenici Zavoda svakodnevno kroz svoj rad dolaze do spoznaje raznih promjena u našem društvu, zahvaljujući neposrednom kontaktu sa građanima ovog Kantona, u prilici su da sugerišu načine rješavanja pojedinih negativnih pojava u našem društvu, kao što je maloljetnička delikvencija, ovisnosti o drogama, nasilje u porodici, kao i o drugim pojavama

II - AKTIVNOSTI KANTONALNOG ZAVODA ZA PRAVNU POMOĆ U PERIODU OD 01.01.2014. GODINE DO 31.12.2014. GODINE

Kantonalmom zavodu za pravnu pomoć u Zenici, u izvještajnom periodu, radi pružanja pravne pomoći se obratilo ukupno 4699 građana, odnosno 1645 građana više nego u prošloj godini, što u procentima izraženo predstavlja povećanje od 65%.

Korisnici usluga Zavoda su bili iz svih općina našeg Kantona.

U navedenom periodu formirano je ukupno 890 predmeta (54 predmeta, odnosno 9,5% više nego u prethodnoj 2013. godini), od toga 484 parnična predmeta i 406 krivičnih predmeta, dok je posavjetovano 3809 građana o načinu rješavanja njihovih pravnih problema (1591, odnosno 58% više nego u 2013. godini).

U izvještajnom periodu, uposlenici Zavoda su u svojstvu branioca i punomoćnika učestovali u 713 suđenja, od toga u krivičnom postupku na 655 suđenja, a u parničnom postupku na 58 suđenja (rasprava).

Od tog broja, uposlenici Zavoda (branioci/punomoćnici su pred nadležnim sudovima bili angažovani, i to:

- pred Kantonalmim sudom u Zenici u 38 krivičnih suđenja,
- pred Općinskim sudom u Zenici u 254 krivičnih, 31 parničnih suđenja,
- pred Općinskim sudom u Zavidovićima u 115 krivičnih i 5 parnična suđenja,
- pred Općinskim sudom u Kaknju u 75 krivična i 5 parničnih suđenja,
- pred Općinskim sudom u Tešnju u 24 krivična i 7 parničnih suđenja,
- pred Općinskim sudom u Visokom u 125 krivičnih i 10 parničnih suđenja,
- pred Općinskim sudom u Žepču u 16 krivičnih suđenja.

Branioци Zavoda su također učestvovali u 5 istražnih postupaka pred Kantonalnim tužilaštvom u Zenici i na tri sjednice Apelacionog vijeća pred Vrhovnim sudom Federacije Bosne i Hercegovine.

Pored branilaca/punomoćnika (pravnih zastupnika), u Zavodu poslove pružanja pravne pomoći (izrada svih vrsta podnesaka, davanje pravnih savjeta i dr.) izvršava i stručna saradnica za krivični postupak koja, bez obzira što po sistematizaciji radnih mjesta treba da obavlja uglavnom poslove iz krivične oblasti, radi poslove i iz oblasti parnice, vanparnice, uprave, radnih i porodičnih odnosa.

Od 07.04.2014. godine, nakon provedene konkursne procedure, u Zavodu je počeo sa radom stručni saradnik za parnični postupak koji, prema utvrđenom rasporedu, odlazi u sve općine Zeničko-dobojskog kantona koje su obezbjedile materijalne resurse i po principu „uredovnih dana“ pruža pravnu pomoć građanima lošeg imovnog stanja u mjestu njihovog prebivališta.

U 2014. godini su uredovni dani organizovani u Tešnju, Usori, Doboj-jugu, Zavidovićima, Žepču, Kaknju, Visokom, Varešu i Brezi. Zbog problema nastalih usljed poplava, u općini Maglaj se u 2014. godini nije mogao obezbjediti prostor za navedene namjene, ali je Općina Maglaj, sa načelnikom na čelu, iskazala izuzetnu spremnost da građanima Maglaja ovu pogodnost omogući, te je do izrade ovog izvještaja stigla obavijest da će se prostorija za te namjene moći obezbjediti do početka februara 2015. godine, obzirom da se renoviranje zgrade Općine privodi kraju. Također je i sa Općinom Olovo postignut dogovor oko uspostave uredovnih dana, te su u toku završne aktivnosti na provedbi istog.

Bitno je napomenuti da su u izvještajnom periodu, građanima koji žive izvan Zenice, osim stručnog saradnika, pravne usluge neposredno pružali i punomoćnici i branitelji Zavoda, na način da su sa istima ostvarivali kontakte u mjestu sjedišta suda u općinama gdje su odlazili na suđenja. Građani koji stanuju na području izvan sjedišta Zavoda, obraćali su se za pravnu pomoć uposlenicima Zavoda i lično, dolaskom u Zavod, kao i putem telefona i pošte.

Zavod je tokom 2014. godine pružao besplatnu pravnu pomoć iz svih oblasti prava, kako krivičnog tako i građanskog prava, a najviše iz oblasti socijalnog prava, radnog, stambenog, porodičnog, penzijskog, invalidskog, kao i prava koja pripadaju demobilisanim borcima i civilnim žrtvama rata, na način da su uposlenici Zavoda sačinjavali podneske građanima ili ih zastupali u svojstvu punomoćnika u parničnim i vanparničnim sudskim postupcima.

Uposlenici Zavoda su pružali pravnu pomoć i u svojstvu branilaca u krivičnim postupcima, gdje su predmet izvršenja bila krivična djela kako lakšeg profila, tako i najteža krivična djela, kao što su razbojništvo, razbojnička krađa, teška krađa, šumska krađa, izazivanje opće opasnosti, napad na službenu osobu u vršenju poslova sigurnosti, teška krivična djela protiv sigurnosti javnog prometa, nasilničko ponašanje, krivotvorenje isprave, spolni odnošaj sa djetetom, silovanje, bludne radnje, neovlaštena proizvodnja i stavljanje u promet opojnih droga, posjedovanje i omogućavanje uživanja opojnih droga i druga krivična djela.

Kada je riječ o ostvarenjima socijalnih prava, zahtjevi građana Kantona kojima su se pružile pravne usluge Zavoda, odnosile su se na ostvarenje prava na stalnu socijalnu pomoć, jednokratnu novčanu pomoć, prava na ortopedski dodatak, tuđu njegu i pomoć, a određeni dio zahtjeva se odnosio na ulaganje pravnog lijeka, žalbe, na negativna rješenja centara za socijalni rad, zbog nepriznavanja prava na ličnu invalidninu, prava na naknadu za tuđu njegu i pomoć i ortopedski dodatak, a iz razloga malog stepena procjenjene invalidnosti.

Znatan broj građana se obratio Zavodu za pravnu pomoć u vezi sa otkazom ugovora o radu zbog ekonomskih, tehnoloških ili organizacionih razloga. Korisnicima usluga su pružane informacije o njihovim pravima u pogledu otpremnine, ostvarivanju prava na osnovu nezaposlenosti kod Kantonalnog zavoda za zapošljavanje, jer su im poslodavci nagovještavali da će dobiti otkaz. U većini navedenih slučajeva poslodavci nisu redovno uplaćivali doprinose

za penzijsko i invalidsko, kao i zdravstveno osiguranje, a što je dodatno otežavalo radnicima da ostvarivanje prava na naknadu od zavoda za zapošljavanje kao i pravo na zdravstvenu zaštitu.

Česti problemi zbog kojih su se obespravljeni radnici obraćali Zavodu su neplaćeni doprinosi, rad na crno, nepoštivanje ugovora o radu, neplaćen prekovremeni rad, loša zaštita na radu. Najveći problemi u vezi sa nepoštivanjem obaveza pruženih ugovorom o radu su vezani za neisplaćivanje plata radnicima. U takvim slučajevim, radnici, pored obraćanja inspekcijama rada, imaju još samo mogućnost da podnesu tužbu sudu za neisplaćivanje plaća i doprinosa. Također se kroz obraćanja korisnika usluga Zavoda kao česta pojava moglo utvrditi otkazivanje ugovora o radu licima koja su na bolovanju, čak i licima koja su pretrpjela povredu na radu. U mnogim slučajevima poslodavci prilikom otkazivanja ugovora o radu ne poštuju odredbe Zakona o radu koje se odnose na razloge i formu otkaza. Znatno je broj slučajeva koji su bili predmet pravne obrade Zavoda, da poslodavci ne ispunjavaju svoje zakonske obaveze uplate doprinosa za penzijsko i invalidsko osiguranje, pa određene kategorije lica i pored ispunjavanja zakonskih uslova za penziju, ne mogu ostvariti to svoje pravo, jer im staž nije uplaćivan više godina, pa slijedom toga jedino u sudskim postupcima mogu ostvarivati svoje pravo. Postupci u ovim predmetima traju više godina, što je neopravdano dug period za ostvarenje njihovih zakonom utvrđenih prava.

Određeni broj korisnika usluga Zavoda su lica koja nisu mogla redovnim putem ostvariti pravo na porodičnu i invalidsku penziju.

Česti zahtjevi građana za pružanje pravne pomoći su bili zbog nepostupanja organa uprave po njihovim zahtjevima i drugim vrstama podnesaka u zakonskim rokovima («šutnja uprave») usljed čega su bili onemogućeni da koriste neka od svojih na zakonu zasnovanih prava. Najčešće je to slučaj u predmetima odlučivanja po žalbama građana prilikom ukidanja ili smanjivanja njihovih prava na ličnu invalidninu, tuđu njegu i pomoć i ortopedski dodatak, a na koje odluke drugostepenog organa građani znaju čekati i po dvije godine i za koji period ostaju uskraćeni za naknade koje im u većini slučajeva predstavljaju osnovni izvor egzistencije.

Iz oblasti porodičnog prava, pravna pomoć se uglavnom odnosila na utvrđivanje obaveze izdržavanja maloljetne djece, izvršavanje sudskih odluka u vezi izdržavanja djece, a evidentna je i pojava sve češćih razvoda brakova usljed nasilja bračnog partnera, kao i nasilja prema maloljetnoj djeci, a to su slučajevi fizičkog, emocionalnog, psihičkog i drugog vida nasilja.

Znatno broj usluga koje je Zavod pružao, odnosi se na takozvane komunalne predmete, jer određene kategorije koje su tužene, nemaju sredstava da izvršavaju svoje zakonske obaveze plaćanja komunalnih usluga, pa, ili putem ulaganja prigovora zbog zastare potraživanja ili putem molbi za odgodu plaćanja, nastoje riješiti svoje probleme.

Pripadnici boračke populacije su se najčešće obraćali zbog povrede prava na ostvarivanje raznih vidova socijalne pomoći, zatim zahtjeva za rješavanje stambene situacije, jer iako su po zakonu prioritetni prilikom rješavanja stambenog pitanja i prava na zaposlenje, kao i drugih prava, njihovo pravo je uskraćeno.

U krivičnim postupcima, djelatnost uposlenika Zavoda se najčešće ogledala u krivičnim odbranama punoljetnih lica pred nadležnim općinskim sudovima u Kantonu, Kantonalnim sudom u Zenici, kao i postupcima prema maloljetnim izvršiocima krivičnih djela, a po rješenjima sudova kojima su branitelji Zavoda postavljeni po službenoj dužnosti, kao i u istražnim postupcima koji su se vodili pred nadležnim Kantonalnim tužilaštvom u Zenici.

Naprijed navedeni pokazatelji dovoljno govore o obimu i složenosti poslova koje obavljaju branitelji/punomoćnici Zavoda, kao i činjenicu da je nedovoljan broj uposlenika u Zavodu, a koji još uvijek uspijevaju da profesionalno i efikasno odgovore na sve zahtjeve sudova i zahtjeve građana koji traže besplatnu pravnu pomoć.

U periodu koji slijedi glavni ciljevi Zavoda odnosit će se na pružanje pravne pomoći licima slabog imovnog stanja da mogu ostvariti neko svoje na zakonu zasnovano pravo i interese, kao i na zastupanje istih pred državnim organima i drugim institucijama, a posebno u krivičnim i parničnim postupcima pred nadležnim sudovima, budući da su uposlenici Zavoda svojom stručnošću, kvalitetom pruženih usluga i profesionalnošću zadobili povjerenje i ugled, kako kod građana našeg Kantona, tako isto i od strane nosilaca pravosudnih funkcija koji branitelje/punomoćnike sve više angažuju u sudskim postupcima.

III - AKTIVNOSTI SEKTORA ZA PARNIČNI POSTUPAK

U izvještajnom periodu, rukovodilac ovog sektora, pomoćnik direktora za parnični postupak/punomoćnik, je učestvovao u 58 suđenja (rasprava) iz raznih oblasti građanskog prava i to:

- pred Općinskim sudom u Zenici na 31 suđenja,
- pred Općinskim sudom u Zavidovićima na 5 suđenja,
- pred Općinskim sudom u Visokom na 10 suđenja,
- pred Općinskim sudom u Tešnju na 7 suđenja i
- pred općinskim sudom u Kaknju na 5 suđenja.

Pomoćnik direktora za parnični postupak je na sudskim raspravama zastupao korisnike usluga Zavoda kao neuke stranke u svojstvu punomoćnika, radi zaštite njihovih prava i interesa, dok su u drugim parničnim, kao i u vanparničnim postupcima, uposlenici Zavoda postavljeni za staraoce za poseban slučaj po osnovu rješenja nadležnog Centra za socijalni rad, a sve shodno Porodičnom zakonu Federacije Bosne i Hercegovine.

Općinski sud u Zenici je angažovao punomoćnika Zavoda u parničnim postupcima radi zastupanja stranaka nepoznatog prebivališta/boravišta, u svojstvu privremenog zastupnika, u skladu sa Zakonom o parničnom postupku. Zavod je postupanjem u ovakvim postupcima u znatnoj mjeri doprinjeo uštedi kantonalnog budžeta.

Što se tiče vanparničnih postupaka, punomoćnik Zavoda je uglavnom postupao po zahtjevu Centra za socijalni rad u Zenici, a to su postupci oduzimanja roditeljskog prava, kao i postupci oduzimanja poslovne sposobnosti, koji postupci su regulisani Zakonom o vanparničnom postupku.

Angažovanjem navedenog uposlenika Zavoda u naprijed istaknutim postupcima dao se doprinos uštedi kantonalnog budžeta, jer troškovi ovakvih postupaka padaju na teret budžeta u slučajevima kada se angažuju advokati, dok u slučajevima angažovanja uposlenika Zavoda nema izdvajanja iz budžeta za ovu vrstu troškova.

Slijedom navedenog, uočena je potreba za većim angažmanom uposlenika Zavoda, u parničnom postupku, međutim, zbog malog broja uposlenih punomoćnika, kao objektivne okolnosti, nismo u mogućnosti pred sudom zastupati svaku stranku koja nam se obrati sa takvim zahtjevom i u tim slučajevima pravna pomoć se pruža u formi pismenih podnesaka, koje stranke koriste u sudskom postupku. Zakonom o parničnom postupku koji je sada u primjeni je napušteno načelo pružanja pomoći neukoj stranci, pa sudovi više nisu u obavezi da strankama pružaju pravnu pomoć u toku postupka, što može rezultirati, a često se to i događa, da stranka izgubi spor zbog nepoznavanja prava. Zbog toga su pravne usluge Zavoda neophodne svim građanima koji svoja prava i interese ostvaruju putem suda, a nemaju sredstava da angažuju advokata.

U izvještajnom periodu je u ovom sektoru sačinjeno ukupno 489 pravnih podnesaka, od toga 191 tužba, 67 žalbi, 44 odgovora na tužbu i 187 raznih drugih vrsta podnesaka.

Najbrojnije su bile tužbe za razvod braka, za supružansko izdržavanje, za osporavanje i utvrđivanje očinstva, za izmjenu odluke o starateljstvu nad malodobnom djecom, za izdržavanje malodobne djece, kao i za izdržavanje punoljetne djece koja se redovno školuju, za radni spor, za stambeni spor, za naknadu štete, za pokretanje upravnog spora i sl.

Žalbe su uglavnom sačinjavane na rješenja PIO/MIO zbog nepriznavanja prava iz penzijskog i invalidskog osiguranja građanima-osiguranicima. Također su sačinjavane žalbe na rješenja nadležnog organa starateljstva-centra za socijalni rad, a kojim rješenjima je strankama uglavnom prestajalo pravo na ličnu invalidninu ili na tuđu njegu i pomoć, kao i na pravo na ortopedski dodatak. Sačinjavane su i žalbe na rješenja nadležne boračke službe, kojim rješenjima su demobilisani borci i civilne žrtve rata izvedeni iz prava, kao i žalbe na nalaz i mišljenje prvostepene ljekarske komisije kojima je utvrđen procenat oštećenja organizma ispod zakonskog minimuma, kao i druge vrste žalbi.

Među ostalih 187 sačinjenih podnesaka su:

- 55 prijedloga i to: prijedlozi za izvršenje pravosnažnih sudskih presuda (uglavnom su sastavljeni prijedlozi za izvršenje pravosnažnih sudskih presuda za izdržavanje malodobne djece, kao i prijedlozi za izvršenje za povrat duga ili zbog naknade štete, te drugi prijedlozi za izvršenje), prijedlozi za oduzimanje poslovne sposobnosti, prijedlozi za povraćaj u pređašnje stanje, prijedlozi za dozvolu za zaključenje braka prije punoljetstva, prijedlozi za obnovu postupka i prijedlozi za određivanje ličnih odnosa sa malodobnom djecom,

- 33 molbe, najčešće su sačinjavane molbe za rješavanje stambenog pitanja, molbe za novčanu pomoć raznim vladinim i nevladinim organizacijam, molbe za odgodu plaćanja isporučene toplotne energije, molbe za oslobađanje plaćanja sudskih troškova, kao i druge vrste molbi,

- 24 prigovora, koji su najčešće ulagani na rješenja o izvršenjima u komunalnim predmetima i prigovori na rješenja o otkazu ugovora o radu,

- 75 ostalih podneska su: vanredni pravni lijekovi u upravnom sporu, prijedlozi za diobu, sporazumni zahtjevi, izjašnjenja, urgencije, pritužbe, prijave za uznemiravanje, prijave za nezakonito poslovanje, odgovori na prigovore, apelacije, obavijesti, prijave potraživanja u stečajnu masu, opomene, sporazumni zahtjevi za razvod braka, izjašnjenja, inicijative, zahtjevi za oslobađanje od plaćanja sudskih troškova.

U izvještajnom periodu je u ovom sektoru dat 3809 pravni savjet.

Pravno savjetovanje i sačinjavanje pravnih podnesaka u ovom sektoru, osim pomoćnika direktora za parnični postupak i stručnog saradnika za parnični postupak, zbog preobimnosti poslova, vršio je i stručni saradnik za krivični postupak.

Kad se ima u vidu obaveza države da svojim građanima obezbjedi jednako pravo na pristup pravdi i pravo na pravično suđenje, sasvim je realno očekivati da će ubuduće sudovi sve češće za punomoćnike, osobama kojima imovno stanje ne dopušta da u ovu svrhu angažuju advokata, angažovati uposlenike Zavoda u građanskim postupcima, kako bi se osiguralo poštivanje člana 6. Evropske konvencije o zaštiti ljudskih prava i osnovnih sloboda, čija primjena je obavezna, zbog jednakog pristupa pravdi ugroženim kategorijama stanovništva ovog Kantona. Stoga je sasvim opravdano upošljavanje još jednog državnog službenika/punomoćnika. Također se ukazuje potreba za upošljavanje još jednog stručnog saradnika u ovom sektoru zbog enormnog povećanja broja korisnika usluga zavoda (u odnosu na prošlu godinu povećanje je 65%), kao i radi povećanih potreba pružanja besplatne pravne pomoći po principu uredovnih dana u 11 općina Kantona.

IV - AKTIVNOSTI SEKTORA ZA KRIVIČNI POSTUPAK

Sektor za krivični postupak, putem branioca, preuzima radnje pred općinskim sudovima na području Zeničko-dobojskog kantona, Kantonalnim sudom u Zenici, Kantonalnim tužilaštvom Zeničko-dobojskog kantona, iznimno pred Vrhovnim sudom Federacije Bosne i Hercegovine i drugim organima, učestvuje u svim fazama krivičnog postupka i vrši stručne poslove koji se odnose na odbranu i zastupanje osumnjičenih, odnosno optuženih i osuđenih osoba u krivičnom postupku u skladu sa Zakonom o krivičnom postupku Federacije Bosne i Hercegovine, te drugim pravnim propisima Zeničko-dobojskog kantona.

Poslove branioca u ovom sektoru, u izvještajnom periodu su obavljale pomoćnica direktora za krivični postupak (do 30.09.2014. godine kada je dobrovoljno istupila iz državne službe radi odlaska na drugo radno mjesto) i direktorica Zavoda, koje su od strane sudova bile angažovane u 251 krivičnom predmetu kao branioci po službenoj dužnosti i to: pomoćnica direktora za krivični postupak u 115 predmeta, a direktorica Zavoda u 136 predmeta.

U ulozi branioca po službenoj dužnosti su učestvovala u 375 suđenja pred svim sudovima Zeničko-dobojskog kantona i to: pomoćnica direktora za krivični postupak u 189 suđenja, a direktorica Zavoda u 187 suđenja.

Što se tiče broja suđenja po pojedinim sudovima, stanje je sljedeće:

- pred Kantonalnim sudom u Zenici u 26 krivičnih suđenja,
- pred Općinskim sudom u Zenici u 118 krivičnih suđenja,
- pred Općinskim sudom u Zavidovićima u 66 krivičnih suđenja,
- pred Općinskim sudom u Kaknju u 48 krivičnih suđenja,
- pred Općinskim sudom u Tešnju u 20 krivičnih suđenja,
- pred Općinskim sudom u Visokom u 79 krivičnih suđenja,
- pred Općinskim sudom u Žepču u 11 krivičnih suđenja.

Branioci ovog sektora su učestvovala u 4 istrage pred Kantonalnim tužilaštvom i tri sjednice Apelacionog vijeća pred Vrhovnim sudom FBiH.

Angažman branilaca u okviru poslova ovog sektora bio je i po neposrednom obraćanju osumnjičenih, optuženih i osuđenih osoba Zavodu, radi pravnih savjeta i sačinjavanja određenih pravnih podnesaka kao što su žalbe na presude, žalbe na rješenja o prekršaju, prijedlozi za povrat u pređašnje stanje, zahtjevi za brisanje osude, molbe za uslovni otpust, prijedlozi Kantonalnom tužilaštvu za sklapanje sporazuma o priznanju krivnje, molbe za prekid izdržavanja kazne zatvora, molbe za izdržavanje kazne zatvora pod elektronskim nadzorom, molbe sudu za postavljanje branioca po službenoj dužnosti.

U krivičnim predmetima formiranim u izvještajnom periodu u ovom sektoru su zastupljene razne vrste krivičnih djela i to: razbojništvo, razbojnička krađa, teška krađa, šumska krađa, izazivanje opće opasnosti, teška krivična djela protiv sigurnosti javnog prometa, nasilničko ponašanje, krivotvorenje isprave, spolni odnošaj sa djetetom, silovanje, bludne radnje, neovlaštena proizvodnja i stavljanje u promet opojnih droga, posjedovanje i omogućavanje uživanja opojnih droga i sl.

Branilac ovog sektora, kao i direktorica Zavoda u svojstvu branioca su radi pripremanja odbrane, po potrebi, posjećivale zatvorske i pritvorske jedinice pri Kazneno-popravnim zavodu u Zenici, a prisustvovala su i sjednicama Apelacionog vijeća pred Kantonalnim sudom u Zenici i sjednicama Apelacionog vijeća pred Vrhovnim sudom Federacije Bosne i Hercegovine, a uz sve to su vršile i uvide u krivične spise i kopiranje dokaza.

Poslove pravnog savjetovanja i izrade podnesaka, kao i poslove kopiranja dokaza u ovom sektoru je vršio i stručni saradnik za krivični postupak uz naprijed navedene poslove iz nadležnosti sektora za parnični postupak.

Bitno je napomenuti da je u toku konkursna procedura za popunjavanje upražnjenog radnog mjesta pomoćnika direktora za krivični postupak/branioca.

V – AKTIVNOSTI SEKTORA ZA KRIVIČNI POSTUPAK ZA MALOLJETNIKE

Sektor za krivični postupak za maloljetnike je formiran kao organizaciona jedinica Zavoda u junu mjesecu 2011. godine i njegova osnovna djelatnost se sastoji u preduzimanju radnji, putem branioca, pred svim sudovima Zeničko-dobojskog kantona, Kantonalnim tužilaštvom i drugim organima i učestvovanju u svim fazama krivičnog postupka i vršenju stručnih poslova koji se odnose na odbranu i zastupanje maloljetnih počinitelja krivičnih djela u skladu sa odredbama Zakona o krivičnom postupku F BiH.

U izvještajnom periodu, branilac u ovom Sektoru je od strane sudova Zeničko-dobojskog kantona za odbranu po službenoj dužnosti bio angažovan u 155 krivičnih predmeta, od kojih se 83 predmeta odnose na maloljetne osobe, a 72 predmeta se odnose na punoljetne osobe.

U strukturi krivičnih djela koja se maloljetnim branjenicima stavljaju na teret su najčešće krivična djela imovinskog karaktera: krađa, teška krađa, oštećenje tuđe stvari, a u zadnje vrijeme su sve učestalija krivična djela nasilje u porodici i razbojništvo.

Zabrinjavajući je podatak da su maloljetnici često počinioci krivičnog djela nasilje u porodici, te u tim i sličnim predmetima se ostvaruje bliska saradnja Zavoda i nadležnih centara za socijalni rad.

U odnosu na punoljetna lica najveći broj odbrana po službenoj dužnosti se odnosi na krivično djelo neovlaštena proizvodnja i stavljanje u promet opojnih droga, tešku krađu, šumsku krađu.

Branilac ovog Sektora je učestvovao u 280 suđenja pred sudovima Zeničko-dobojskog kantona, i to:

- pred Kantonalnim sudom u Zenici u 12 suđenja;
- pred Općinskim sudom u Zenici u 136 suđenja;
- pred Općinskim sudom u Zavidovićima u 49 suđenja;
- pred Općinskim sudom u Kaknju u 27 suđenja;
- pred Općinskim sudom u Tešnju u 4 suđenja;
- pred Općinskim sudom u Visokom u 46 suđenja;
- pred Općinskim sudom u Žepču u 5 suđenja,
- pred Kantonalnim tužilaštvom u 1 istražnom postupku.

Branilac ovog sektora je također, radi pripremanja odbrane, posjećivala zatvorske i pritvorske jedinice pri Kazneno-popravnim zavodu u Zenici, a prisustvovala je i sjednicama Apelacionog vijeća pri Kantonalnom sudu u Zenici, a uz sve to je vršila i uvide u krivične spise i fotokopiranje dokaza.

Formiranje ovog Sektora je bilo opravdano, kako iz razloga stalnog porasta broja maloljetnih počinitelja krivičnih djela koji po Zakona o krivičnom postupku F BiH u sudskom postupku koji se vodi protiv njih moraju imati branioca, tako i zbog uštede u budžetu Kantona, jer su se dosada znatna budžetska sredstva izdvajala za angažovanje advokata za braniocima po službenoj dužnosti u ovoj vrsti krivičnih postupaka.

VI - OSVRT I ZAKLJUČCI

Sve vrste aktivnosti Kantonalnog Zavoda za pravnu pomoć, koje su bile predmet obrade u prethodnom dijelu ovog Izvještaja, su aktivnosti koje se prema Planu rada i aktivnosti očekuju i u narednom periodu. S tim u vezi se očekuje još veći angažman branilaca/punomoćnika Zavoda u krivičnim i u parničnim postupcima, kako pred šest općinskih sudova Kantona: Zenica, Kakanj, Visoko, Zavidovići, Žepče i Tešanj, tako i pred Kantonalnim sudom u Zenici i Kantonalnim tužilaštvom, odnosno u krivičnim odbranama po službenoj dužnosti, kao i krivičnim odbranama po principu pravičnosti.

Isto tako, procjenjujemo da će biti u porastu i zastupanje pred nadležnim sudovima radi obavezne primjene člana 6. Evropske konvencije o zaštiti ljudskih prava i osnovnih sloboda.

U cilju što kvalitetnijeg pružanja usluga, branitelji/punomoćnici Zavoda se kontinuirano stručno usavršavaju pohađanjem seminara iz svih oblasti prava, koje seminare uglavnom organizuje Centar za edukaciju sudija i tužilaca Federacije Bosne i Hercegovine, UNDP, OSCE i IFC.

Vežano za edukaciju je potrebno napomenuti da uposlenici Zavoda koji pružaju pravnu pomoć su državni službenici, te da se obavezni vid edukacije državnih službenika provodi preko Agencije za državnu službu FBiH, koja u svojoj nadležnosti ima organizaciju i realizaciju stručnog obrazovanja i usavršavanja državnih službenika zaposlenih u organima državne službe sa ciljem obezbjeđenja profesionalne i efikasne službe sposobne da pruži kvalitetne i pravovremene usluge građanima i institucijama u BiH. Međutim, kad se uzme u obzir vrsta poslova koja se obavlja u Zavodu, a koji poslovi spadaju u advokatsku djelatnost, može se zaključiti da programi obuke Agencije za državnu službu ne odgovaraju specifičnim potrebama i zahtjevima posla državnih službenika Zavoda.

Zahvaljujući profesionalnom radu svih uposlenika Zavoda u provođenju svojih zadataka, kao i angažovanošću branilaca/punomoćnika u krivičnim i parničnim predmetima, izvršavanjem postavljenih zadataka, postignuti su maksimalni rezultati i efikasnost, a o kvalitetu i profesionalnosti branilaca i punomoćnika najbolje govori činjenica njihovog angažovanja od strane sudova i Tužilaštva.

Finansijski pokazatelji o dosadašnjem radu Zavoda, pokazuju da su uštedena značajna finansijska sredstva budžeta Zeničko-dobojskog kantona i sasvim je opravdano očekivati da će u narednim periodima uštede biti i veće.

Potrebno istaknuti da je ovaj Zavod u 2014. godini, angažmanom uposlenika u postupcima pred svim sudovima Zeničko-dobojskog kantona (za koje potrebe su prije osnivanja Zavoda angažovani isključivo advokati i plaćani su iz budžetskih sredstava Kantona) ostvario uštede u Budžetu Zeničko-dobojskog kantona u iznosu od 429.826,00 KM (što je za 26.804,00 KM više nego u prethodnoj 2013. godini), koji iznos je obračunat po važećoj advokatskoj tarifi. Bitno je napomenuti da se u ovaj iznos nije uračunao PDV, a koji porez advokati pri izradi troškovnika obavezno obračunavaju.

Kad se ima u vidu da je Budžet Zavoda za 2014. godinu iznosio 303.116,00 KM, a da su aktivnostima Zavoda u 2014. godini ostvarene uštede u Budžetu Kantona u iznosu od 429.826,00 KM, onda se ukazuje ekonomska opravdanost osnivanja i daljeg postojanja Zavoda.

I u narednom periodu uposlenici Zavoda će pružati stručnu i kvalitetnu pravnu pomoć licima lošeg imovnog stanja kako bi im se omogućio ravnopravan pristup pravdi putem pružanja besplatne pravne pomoći, a što doprinosi jačanju zakonitosti i vladavini prava, kroz profesionalan i stručan angažman branilaca/punomoćnika, kako u krivičnim postupcima pred nadležnim sudovima, u odbranama po službenoj dužnosti, tako i u parničnim postupcima po zahtjevima korisnika usluga Zavoda, odnosno po angažmanu uposlenika Zavoda od strane nadležnih sudova našeg Kantona i centara za socijalni rad, u slučajevima predviđenim naprijed navedenim zakonima.

Posebno se napominje da će branioci/punomoćnik Zavoda, pored kontinuiranog stručnog usavršavanja i angažovanja u krivičnim i parničnim postupcima, raditi i na održavanju dobrih profesionalnih odnosa sa svim sudovima na području Kantona i Kantonalnim tužilaštvom, kao i sa drugim organima, institucijama i ustanovama, a sve u cilju davanja svog doprinosa efikasnosti pravosuđa i vladavini prava.

Iz navedenog se može zaključiti da je Zavod u izvještajnom periodu opravdao razloge svog postojanja, te da je Zeničko-dobojski kanton, kroz osnivanje i kontinuirano podržavanje rada Zavoda, za svoje građane uspio osigurati primjenu najvišeg nivoa međunarodno priznatih prava i sloboda zagantovanih Evropskom konvencijom o zaštiti ljudskih prava i osnovnih sloboda.

Zenica, 29.01.2015. godine

Direktorica

Azra Moćević